

Leidraad voor zorgverleners met betrekking tot ondersteuning van keuzes voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen bij mensen met ALS/PLS/PSMA

Uitleg doel leidraad

De doelstelling van deze leidraad is dat het ALS-team de cliënt adequaat kan ondersteunen door middel van gezamenlijke besluitvorming met betrekking tot keuzes voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen. Deze leidraad is ondersteunend bij het gebruik van de eveneens ontwikkelde 'Keuzehulp bij hulpmiddelen en woonvoorzieningen bij ALS'. Deze beslishulp maakt het inzichtelijk voor de cliënt welke stappen er doorlopen worden, wat hij/zij kan inbrengen en wat er van de ergotherapeut en het behandelteam verwacht kan worden qua ondersteuning bij de realisatie van de benodigde hulpmiddelen en woonvoorzieningen.

Uitleg stappen gezamenlijke besluitvorming

Gezamenlijke besluitvorming is bedoeld om cliënten (en hun naasten) te ondersteunen bij het nemen van beslissingen in aansluiting op hun waarden en voorkeuren. Gezamenlijke besluitvorming is een proces dat bestaat uit verschillende stappen. Tijdens besluitvormende gesprekken met een cliënt en naasten worden één of meerdere van deze stappen gezet (zie bijlage 1). Deze stappen volgen elkaar op, maar het kan zijn dat je gaandeweg het proces terug moet naar een eerdere stap. Deze leidraad is vormgegeven volgens de stappen van Samen Beslissen en geeft per stap de aandachtspunten aan.

Tips bij start begeleiding en verkennen van de begeleidingsbehoefte

Voor een goede start van de begeleiding is het belangrijk om goed stil te staan bij de begeleidingsbehoefte die cliënten en hun naasten hebben en deze regelmatig te evalueren en zo nodig de begeleiding hierop aan te passen. Dit laatste is van belang omdat je vaak ziet dat deze behoeften kunnen verschuiven bij afname van functionele mogelijkheden en energie gedurende het beloop van ALS/PLS of PSMA. Onderstaande tips kunnen richting geven aan het centraal stellen en houden van de benodigde begeleidingsbehoefte:

- **1^e contact is een intake (op het centrum of tijdens huisbezoek) waar je stil staat bij;**
 - Kennismaking en stilstaan bij de impact van de aandoening.
 - Uitleg van de mogelijke begeleiding door de ergotherapeut en het ALS team.
 - Stil staan bij het belang van het betrekken van belangrijke naasten.
 - Stil staan bij of en op welke manier de cliënt en zijn naasten informatie zoekt en welke vragen er al zijn. Een vervolgstap kan zijn dat je cliënten de meest gebruikte informatiebronnen geeft waarop informatie gevonden kan worden (alscentrum.nl, thuis-als-thuis.nl, ALS wegwijzer van de APV, hulpmiddelenwijzer.nl, scouters.nl en overige informatiebronnen die cliënt zelf al gevonden heeft).
 - Vraag cliënten en naasten hoe om te gaan met het signaleren van de behoefte aan een hulpmiddel. Het ALS team signaleert in sommige gevallen de behoefte eerder dan de cliënt en wachten tot de cliënt de behoefte voelt kan leiden tot vertraging in de realisatie van hulpmiddelen.
- **2^e contact is een verdiepingsintake (op het centrum of tijdens een huisbezoek) waar je stil staat bij; (kan later in proces zijn en hoeft niet per se kort na 1^e contact)**
 - Vervolg van in kaart brengen behoeften aan begeleiding.
 - Vervolg in kaart brengen omgeving en persoonlijke kenmerken.
 - Uitleg proces van Samen Beslissen bij realisatie van hulpmiddelen/woonvoorzieningen.
- Continu, tijdens begeleiding:
 - Regelmatig reflecteren of de geboden ondersteuning volstaat en de gemaakte

afspraken over ondersteuning nog actueel zijn.

- Hulpbronnen

Onderstaande hulpbronnen en e-learnings kunnen je helpen overzicht te houden en informatie te verkrijgen over alle mogelijkheden qua hulpmiddelen en wet-, en regelgeving bij complexere hulpvragen van cliënten.

- 'Toegang tot hulpmiddelen voor mensen met een complexe hulpvraag', Tips en aanbevelingen voor Wmo-consulenten, aanvragers en zorgprofessionals voor het doeltreffend(er) en snel(ler) afhandelen. [toegang-tot-hulpmiddelen_20180705.pdf \(vng.nl\)](#)
- <https://info.ergotherapie.nl/hulpmiddelen> (overzicht vindplaatsen van informatie over voorzieningen en de regelgeving hieromtrent).
- [Spierziekten Nederland: Webcast](#) (webcast ergotherapie bij spierziekten)
- [Zorgplan Expertisecentrum Hulpmiddelenzorg: van regelgeving naar praktijk \(medischescholing.nl\)](#)
- [Zorgplan Expertisecentrum Functioneringsgerichte aanspraak hulpmiddelenzorg \(medischescholing.nl\)](#)

Aandachtspunten per stap van Samen Beslissen (zie bijlage 1 voor een overzicht van de stappen)

Per stap staan hieronder aandachtspunten genoemd die door cliënten, hun naasten en ergotherapeuten genoemd zijn en bij kunnen dragen aan een adequate uitvoer van deze stap. Deze aandachtspunten zijn dus aanvullend op de uitgeschreven deelvragen per stap genoemd in bijlage 1.

Overzicht van de stappen:

□ ***Basishouding voor het ondersteunen van de cliënt en diens naasten in de besluitvorming***

1. Probeer ondanks beperkingen in beschikbare tijd en energie van de cliënt en zijn netwerk zoveel mogelijk de stappen van het samen beslissen zichtbaar en expliciet voor de cliënt en naasten te doorlopen; dit kan wijzigingen later in het proces mogelijk voorkomen.
2. Investeer in de relatie met de cliënt en zijn naasten en neem de tijd voor het bespreken van elkaars verwachtingen ten aanzien van de begeleiding. Bespreek de behoeften en gewenste begeleidingsvorm. Centraal moet staan wat de cliënt en zijn naasten nodig hebben. Dit kan in de loop van het proces verschuiven naar bijvoorbeeld meer ondersteuning willen hebben omdat de mogelijkheden en energie van de cliënt en zijn netwerk afnemen.
3. Respecteer de grenzen van wat een persoon en zijn netwerk aan kan qua informeren over opties voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen. Kom terug op gegeven informatie als iemand nog beslissingen afhoudt.
4. Een persoonlijke benadering en de tijd nemen kan maken dat iemand zich gesteund voelt.
5. Betrek naasten zoveel als mogelijk bij het proces, bijvoorbeeld door ze uit te nodigen om bij een huisbezoek te zijn. Vraag proactief na wie de cliënt graag erbij wil betrekken.
6. Realiseer je dat je als ergotherapeut vaak een regie functie in neemt voor communicatie naar instanties die hulpmiddelen indiceren en leveren, maar ook naar overige zorgverleners.

Vervolgstappen

□ *Stap 1. Het bespreken van de kwestie/hulpvraag*

1. De begeleiding van de ergotherapeut moet zich richten op wat belangrijk is qua hulpmiddelen oplossing voor die specifieke persoon; het boven tafel krijgen wat belangrijk is voor de cliënt is daarbij een belangrijke voorwaarde.
2. Het afleggen van een huisbezoek is vaak een voorwaarde en helpend bij nadenken over toekomstige situatie. Mogelijkheden en beperkingen van de woonsituatie worden dan in een vroeg stadium besproken.
3. Belangrijk is dat de ergotherapeut en het ALS behandel team proactief informatie aanbieden en sturen op acties die genomen moeten worden. Vooruit kijken en adviseren is dus van belang. Allerlei aanpassingen aan de rolstoel zijn bijvoorbeeld niet fijn, dus denk goed vooruit om te voorkomen dat een rolstoel steeds aangepast moet worden.
4. Wat betreft informatie over woonvoorzieningen is snelheid van handelen zeker gewenst als dit maar volgens een empathische en persoonlijke benadering wordt gedaan.
5. Pas verwachtingsmanagement toe bij elk aangevraagd hulpmiddel c.q. oplossing. Met name in het begin bij o.a. WMO contacten, waarbij een reëel beeld gegeven wordt wat de (on)mogelijkheden, zijn en welke obstakels zich in het aanvraagproces kunnen voordoen. Geef duidelijk uitleg over mogelijke reacties van de WMO op de gestelde hulpvraag en welke rol je als therapeut hebt bij het opstarten van deze procedures en bij bemiddeling en ondersteuning om toch zaken voor elkaar te krijgen.

□ *Stap 2. Het bespreken van de mogelijkheden om met de kwestie/hulpvraag om te gaan*

1. Het is van belang proactief te zijn in uitleg over de procedures bij WMO en Zorgverzekeraar. Leg in het begin duidelijk uit wat de wet- en regelgeving m.b.t. hulpmiddelen inhouden en waar mensen zich kunnen melden.
2. Geef de cliënt en zijn netwerk voldoende tijd om gegeven informatie te verwerken, zodat mensen onderbouwd een besluit kunnen nemen.

□ *Stap 3. Het achterhalen van voor – en nadelen van de mogelijkheden*

1. Geleidelijkheid van informatie geven is van belang, waarbij aanvoelen wat gewenst is in de mindset (wat wil iemand qua informatievoorziening en hoe staat iemand er voor in zijn verwerking) van de cliënt belangrijk is. Bespreek vooraf met de cliënt het tempo waarin je informatie verstrekt. Teveel informatie ineens of informatie in een te hoog tempo geven kan over grenzen gaan van mensen.
2. Het is belangrijk om aan te sluiten bij de individuele wensen t.a.v. de gewenste vorm van informatie (mondeling, schriftelijk of digitaal).
3. Bied informatie op tijd aan zonder deze vooraf al te selecteren. Cliënten kiezen zelf het moment voor vastleggen van hun keuze. (zoals bijvoorbeeld stemopname t.b.v. voicebanking of de verwachte noodzaak van woningaanpassingen)
4. Wijs mensen op de mogelijkheden van het lenen van voorzieningen via Stichting ALS-op-de-weg.
5. Bied (indien mogelijk) personen met ALS en hun naasten aan om omgevingsbesturing en domotica live te proberen al dan niet bij een passing met een leverancier.
6. Verwijs naar ervaringsdeskundigen, zeker als het gaat om verhuizen of een verbouwing. Dit biedt perspectief op mogelijkheden in plaats van op beperkingen, juist ook door het visualiseren van deze mogelijkheden door bijvoorbeeld het huis van iemand met aanpassingen te bezoeken en ervaringen van anderen te horen.

□ **Stap 4. Het afwegen van de voorkeuren van de cliënt en diens naasten**

1. Bied ruimte voor het bespreken van de voor-, en nadelen van bepaalde hulpmiddelen opties bij mensen die proactief zelf informatie hebben opgezocht.
2. Signaleer mogelijke tegenstrijdige voorkeuren tussen de cliënt en zijn naasten/zorggevers en maak deze bespreekbaar. Indien de belangen van de cliënt, naasten en eventueel zorggevers verschillen, geef dan voldoende aandacht aan het mediëren tussen de verschillende belangen bij het maken van keuzes omtrent hulpmiddelen. Dat helpt in het borgen van genomen besluiten daarover. Maak afspraken wat uiteindelijk de voorkeur heeft, dit hangt af van het gebruik van het hulpmiddel:
 - Hulpmiddel dat volledig zelfstandig door de cliënt wordt gebruikt
 - Hulpmiddel dat door cliënt gebruikt wordt, waarbij mantelzorger of thuiszorg het hulpmiddel gereed moet zetten of problemen moet oplossen.
 - Hulpmiddel dat volledig gebruikt wordt door thuiszorg of mantelzorger om de cliënt (veilig) te kunnen verzorgen.
3. Voorkom dat personen geforceerd worden te snel besluiten te moeten nemen over hulpmiddelen en woonvoorzieningen, dit kan soms leiden tot een onzorgvuldige afweging van voor- en nadelen.

□ **Stap 5. Het nemen van de beslissing**

1. Ook bij deze stap geldt: neem ondanks ervaren tijdsdruk de tijd om de cliënt zijn/haar beslissing te laten nemen.
2. Laat de regie bij het nemen van de beslissing altijd bij de cliënt (als deze dat wil). De voorwaarde is goede informatie geven, voorzien van gerichte adviezen en aandachtspunten.
3. Bied bij personen die minder proactief en mondig zijn en moeite hebben met regie nemen over alle zorg en voorzieningen ondersteuning aan door bijvoorbeeld een maatschappelijk werker, zorgcoördinator, casemanager of onafhankelijk cliëntondersteuner van bijvoorbeeld MEE.
4. Aanwezigheid van therapeut en/of onafhankelijk ondersteuner bij belangrijke gesprekken met bijvoorbeeld de WMO-consulent is gewenst. Indien dat niet lukt bied dan aan om zelf telefonisch contact te hebben met de WMO consulent.

□ **Stap 6. Het terugkijken op de beslissing**

1. Geef sturing aan de uitvoering van de aangevraagde aanpassingen en de check achteraf of een hulpmiddel of woonvoorziening voldoet (zoals bijvoorbeeld een unit) .
2. Geef ruimte om terug te kijken op beslissingen zodat de cliënt en jij als therapeut daarvan kunnen leren voor een eventueel volgende beslissing over hulpmiddelen.
3. Indien uitproberen van een voorziening niet mogelijk is, evalueer dan de voorziening of het hulpmiddel na levering met de cliënt.

□ **Overige adviezen**

1. Goede relatie tussen behandelteam/ergotherapeut en de WMO consulent is een bevorderende factor voor soepele aanvraag processen, investeren hierin is van meerwaarde.
2. Een programma van eisen en een motivatie voor woningaanpassingen en voorzieningen zijn van belang en helpend in proces van aanvragen (zie bijvoorbeeld het programma van eisen voor een woningaanpassing op de website van het ALS centrum).
3. Het kan helpend zijn je eigen rol en gedrag te evalueren met behulp van de zelfevaluatie vragenlijst Samen Beslissen in bijlage 1.

Bijlage 1:

Beoordeling gezamenlijke besluitvorming voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen

Gezamenlijke besluitvorming is bedoeld om cliënten en hun naasten te ondersteunen bij het nemen van beslissingen in aansluiting op hun waarden en voorkeuren. Gezamenlijke besluitvorming is een proces dat bestaat uit verschillende stappen. Tijdens besluitvormende gesprekken met een cliënt en naasten worden één of meerdere van deze stappen gezet. Deze stappen volgen elkaar op, maar het kan zijn dat je gaandeweg het proces terug moet naar een eerdere stap.

De vragen in dit zelfbeoordelingsinstrument ⁽¹⁾ zijn dus gerangschikt naar de verschillende stappen in de besluitvorming. Je begint met vragen over de basishouding. Deze gaan over het betrekken van de cliënt en diens naasten in het algemeen. Hieronder zie je een overzicht van de stappen.

Overzicht van de stappen in de besluitvorming:

- Basishouding voor het ondersteunen van de cliënt en diens naasten.
- Stap 1. Het bespreken van de kwestie/hulpvraag
- Stap 2. Het bespreken van de mogelijkheden om met de kwestie/hulpvraag om te gaan
- Stap 3. Het achterhalen van voor – en nadelen van de mogelijkheden
- Stap 4. Het afwegen van de voorkeuren van de cliënt en diens naasten
- Stap 5. Het nemen van de beslissing
- Stap 5. Het terug kijken op de beslissing

Per stap staan vragen geformuleerd om te beoordelen in hoeverre je dit hebt toegepast binnen de betreffende stap. Bij het beantwoorden van de vragen is het bedoeling om uit te gaan van de stappen die je normaliter doorloopt bij keuzes voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen.

Basishouding

	Ik heb een relatie opgebouwd met de cliënt en diens netwerk waarin gezamenlijke besluitvorming plaats kan vinden (Helemaal niet 1- 5 helemaal)	Cliënt/Naasten				
		1	2	3	4	5
A	Ik heb zicht op wie er betrokken zijn bij de situatie van de cliënt	☐	☐	☐	☐	☐
B	Ik heb besproken wie er betrokken moet worden bij het nemen van deze beslissing (denk ook aan andere naasten en professionals)	☐	☐	☐	☐	☐
C	Ik heb moeite gedaan om relevante naasten om tafel te krijgen	☐	☐	☐	☐	☐
D	Ik heb afgestemd over de rollen en verantwoordelijkheden in de besluitvorming van de betrokkenen	☐	☐	☐	☐	☐
E	Ik heb de betrokkenen meegenomen in de besluitvorming op een manier die aansloot op hun mogelijkheden en wensen	☐	☐	☐	☐	☐
F	Ik heb moeite gedaan om de cliënt te betrekken in de besluitvorming	☐	☐	☐	☐	☐
G	Ik heb alle betrokkenen gestimuleerd om hun overwegingen en emoties te delen met de anderen	☐	☐	☐	☐	☐
H	Ik heb eraan bijgedragen dat er ruimte en respect is voor ieders inbreng in de besluitvorming	☐	☐	☐	☐	☐

Stappen in de besluitvorming

1.	Ik heb besproken met de betrokkenen wat volgens hen de kwestie/hulpvraag is die moet worden opgepakt (Helemaal niet 1- 5 helemaal)	Cliënt					Naaste (n)						
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
A	Ik heb de betrokkenen ondersteund in het vooruit denken over toekomstige beslissonderwerpen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B	Ik heb het tempo en het moment van de besluitvorming afgestemd op de wensen en behoeften van de betrokkenen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C	Ik heb verhelderd welke problemen de betrokkenen ervaren in de situatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D	Ik heb toegewerkt naar een eenduidige visie van de betrokkenen op wat het belangrijkste probleem was in de situatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E	Het was voor iedereen helder welk probleem in de besluitvorming verder opgepakt ging worden	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
F	Ik heb verhelderd wat de betrokkenen zien als de gewenste situatie om naar toe te werken	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
G	Ik heb toegewerkt naar een eenduidige visie onder de betrokkenen over de gewenste situatie voor de cliënt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
H	Het was voor iedereen helder wat de gewenste situatie is voor de cliënt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2.	Ik heb besproken welke mogelijkheden we samen zien om met de kwestie/hulpvraag om te gaan (Helemaal niet 1- 5 helemaal)	Cliënt/Naasten				
		1	2	3	4	5
A	Ik heb gevraagd welke mogelijke oplossingen de betrokkenen zien om met het probleem om te gaan	☐	☐	☐	☐	☐
B	Ik heb alle betrokkenen uitgenodigd om hun ideeën te geven voor ik zelf met mogelijkheden kwam	☐	☐	☐	☐	☐
C	Het was voor alle betrokkenen duidelijk welke mogelijkheden er waren	☐	☐	☐	☐	☐
D	Ik heb alle mogelijke oplossingen besproken, ook die waarover ik zelf twijfels had	☐	☐	☐	☐	☐

3.	Ik heb de voor – en nadelen van de mogelijkheden helpen verhelderen door gesprek en het uitproberen van (Helemaal niet 1- 5 helemaal)	Cliënt/Naasten				
		1	2	3	4	5
A	Ik heb de betrokkenen ondersteund om de voor-, en nadelen en de mogelijke risico's op een rij te zetten	☐	☐	☐	☐	☐
B	Ik heb besproken hoe de betrokkenen geïnformeerd wilden worden over de mogelijke oplossingen.	☐	☐	☐	☐	☐
C	Ik heb gecheckt in hoeverre de betrokkenen de informatie begrepen	☐	☐	☐	☐	☐
D	Ik heb de betrokkenen de kans gegeven om alternatieven uit te proberen	☐	☐	☐	☐	☐

4.	Ik heb de voorkeuren van de betrokkenen verhelderd (Helemaal niet 1- 5 helemaal)	Cliënt					Naaste (n)				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
A	Ik heb de betrokkenen ondersteund in het verwoorden welke mogelijkheid hun voorkeur had	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B	Ik heb ervoor gezorgd dat alle betrokkenen aan het woord kwamen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C	Ik heb ervoor gezorgd dat de emoties en het gedrag van de cliënt tijdens het uitproberen van mogelijkheden als relevante informatie meegenomen zijn bij het bepalen van de voorkeur	☐	☐	☐	☐	☐					
D	Ik had aandacht voor conflicterende waarden en belangen en heb eventuele spanning in belangen besproken met de betrokkenen	☐	☐	☐	☐	☐					

5. Ik heb samen met de cliënt en diens naasten een beslissingen genomen (Helemaal niet 1- 5 helemaal)	Cliënt					Naaste (n)				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
A Ik ben nagegaan of de betrokkenen eraan toe waren om een beslissing te nemen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Ik heb de betrokkenen geholpen om de verschillende voorkeuren zorgvuldig af te wegen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C Ik heb de betrokkenen voldoende tijd gegeven om tot overeenstemming te komen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D Ik heb ervoor gezorgd dat alle betrokkenen hun stem hadden in de beslissing	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E Er was voldoende draagvlak voor de beslissing bij de betrokkenen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. Ik heb met de betrokkenen teruggekeken op de genomen beslissing en op het proces (Helemaal niet 1- 5 helemaal)	Cliënt					Naaste (n)				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
A Ik ben nagegaan hoe de oplossing wordt ervaren door de betrokkenen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Ik heb met de betrokkenen besproken of en op welke manier de beslissing moet worden bijgesteld	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C Ik heb besproken hoe de betrokkenen het samen beslissen hebben ervaren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D Ik heb besproken of en op welke manier we het samen beslissen een volgende keer anders willen doen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Literatuurlijst

1. Leontine Groen-van de Ven, 'Zelfbeoordelingsinstrument Gezamenlijke Besluitvorming'. Zwolle, Windesheim, oktober 2019.